

Szentháromság ünnepe utáni tizenhetedik vasárnap

Istenem úgy szeret

„Mily szép és gyönyörű, ha a testvérek egyetértenek...” – hangzik a Szentháromság ünnepe utáni tizenhetedik vasárnap bevezető zsoltárának (introitusának) antifónája a 133. zsoltár szerint.

Ezen az ünnepen az evangélium szavai az ógyházi perikópa alapján a vízkóros szombati meggyógyításáról beszélnek, illetve alázatosságra és jótékonyosságra intenek: „*Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik*” (Lk 14,11). E gondolatok visszaköszönek az epistolai szakaszban, mely arra tanít, hogy „*egy az Úr*” (Ef 4,5), s csakis övele és öbenne lehetünk alázatosak, szelídek, türelmesek, szeretettel teli, békés emberek a hit és keresztség által.

E vasárnap témája: *Krisztusban egy az egyház*. Az ünnep graduáléneke az *Istenem úgy szeret* (EÉ 446), mely *Ahasverus Fritzsch* (1629–1701) dallamával (kinek csupán ez az egyetlen dallama szerepel) s *Christian Fürchtegott Gellert* (1715–1769) szövegével található meg énekeskönyvünkben.

Gellert szegény körülmények között élő evangélikus lelkészcsalád ötödik gyermekeként látta meg a napvilágot. Teológiai tanulmányokat folytatott, majd elsősorban költészettel, retorikával, erkölcsfilozófiával foglalkozott, s korának, a 18. századnak legkedveltebb költője volt hazájában, Németországban. Gellert talán legismertebb szövege az énekeskönyvünkben saját dallamával megtalálható 58. ének, a *Mily nagy az Úr kegyelmessége*. Igen nagy népszerűségnek örvendett 1757-es keltezésű *Geistliche Oden und Lieder* című kötete; ebből való mai énekünk is. A költő „vallásos ódáinak és dalainak” szövege több zeneszerzőt is megihletett, pl. *Carl Philipp Emanuel Bachot*, a nagy Johann Sebastian másodszületett fiát, vagy a neves bécsi klasszikus zenit, *Ludwig van Beethovent*.

Ami az énekeskönyvünkben használt dallamot illeti, az eredeti szövegnek ez a második dallamváltozata. Az ének közepén modulatív, illetve szekvenciális fordulatokkal találkozhatunk, mely a korszak énekei között nem számít szokatlannak, hiszen a 17. századi korálok már egyéni szerzemények az előző kor anonim jellegű énekeihez képest. A dallam népszerűségét mutatja, hogy *Johann Sebastian Bach* négyszólamú korálfeldolgozásai között öt harmonizáció is megtalálható hozzá.

Az ének első két verse az Úr irántunk való szeretetéből kiindulva világítja meg számunkra, hogy nekünk is szeretnünk kell felebarátainkat. Azonban nem szabad tétlenül várni embertársunk segítségkérésére. Ha igazán tudjuk, mi a felebaráti szeretet, mi előzzünk meg az ő „ínségét, bánatát”. Az efezusi levél soraira utalva – „*Egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is*” (Ef 4,4) – a harmadik strófa ezt is a szeretet gondolatával egészíti ki. A Szentírás szavait a jelenlegi földi életünkre s annak gondjaira, problémáira felelteti meg a költő. „Te hozzám minden nap / Kegyelmes vagy, Istenem, / S én ne lennék-e jó / Ahhoz, ki vét ellenem? / Segíts azt szeretni, / Kinek te Atyja vagy, / Akihez jóvöltod, / Mint énhozzám, oly nagy!” Végül az utolsó vers a megváltás misztériumát tárja eléink Jézus Krisztus által, s mintegy dicsőségmondással (doxológiával) zárja a verset, Jézus után az Atyát és a lelket is segítségül kérve.

E heti főénekünk legfontosabb feladatunkról, egymás iránti békességünkről és szeretetünkről szól, mely magának az Úristennek a szeretetéből táplálkozik. Énekeskönyvünk *Keresztyén élet* című fejezetében található, s rímel a Szentháromság ünnepe utáni tizenharmadik vasárnap énekére, *Sántha Károly* nyolcvan éve elhunyt evangélikus lelkész versére: „*Testvéreim javáért / Fáradnom, küzdenem / Adj erőt, örök Isten, / Én édes Istenem...*” (EÉ 455). Másik vezérgondolata, hogy „*Egy test tagjai vagyunk*”, s ha ez így van, akkor bizonyosak lehetünk Luther szavaiban: „...mihelyt a legkisebb baj ér, ég és föld, valamennyi angyal és szent mellettünk kiált”.

Zárógondolatként hadd térjek vissza a Introitus zsoltár antifónájához, de immár *Károli Gáspár* fordítását használva: „*Ímé, mily jó és mily gyönyörűséges, a mikor együtt lakoznak az atyafiak!*”